

6652K

THEODOR SCHVINDT

H. Weilin
22. 11. 58

FINSKA FOLKDRÄKTER

16 FÄRGTRYCK
JÄMTE
FÖRKLARANDE
TEXT.

YRJÖ WEILINS FÖRLAG, HELSINGFORS

—• OBS! Tillställare af folknöjen m. fl. OBS! •—

FINSKA FOLKDANSER,

utgifna af

Finska Folkdansens Vänner.

I

Pris: 1: 50

Andra upplagan.

~~~~~
Pianonoter till elfva folkdanser ~~~~~

Yrjö Weillins förlag,
Helsingfors.

6652 K

1973 r.

1992 r.

FINSKA NATIONALDRÄKTER

Finska Nationaldräkter.

16

FÄRGTRYCK MED FÖRKLÄRINGAR

UTGIFNA

AF

THEODOR SCHVINDT

HELSINGFORS,

OSÄKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖS AKTIEBOLAG

1902

6652 К

БИБЛИО ЕХА
Н-Ф. филиала
АН СССР

Finska Nationaldräkter.

I. En fornkarelsk kvinnodräkt

(i slutet af hednatiden).

Hufvudduk l. **hufva** (huntu). Tyget är nästan likadant, fyrskäftigt, oftast af tvinnadt fint ullgarn, som förklädstyget, men tyckes mest vara lösare väfdt och således äfven tunnare och mindre starkt. Hufvudduken har vanligtvis haft en på sitt olika sätt väfda bräm med vidfästade långa tvinnade fransar. Hufvan har fästs på med ett spänne af en hoptryckt hästskos form. Söljans ten har stuckits genom hufvans kanter; sällan har det funnits någon ögla för tenen. (Hufvudbonad för en gift kvinna).

Det är antagligt, att flickorna äfven i hednatiden såsom hufvudbonad begagnade band dels med påfästade metallprydnader dels med inväfda metalltrådar, eftersom man i kvinnornas grafvar vid hufvudändan funnit metallglänsande bandstumpar.

Kjorteln var af fyrskäftigt valkadtt ylletyg, åtskilligt tjockre än linnet. Den räckte ned till fötterna och hade nere i fällen liksom äfven i våra tider i Karelen en särskild bård grannare än den öfriga kjorteln. På linnet hade kvinnorna ofvan midjan ett tjockt plagg af fyrskäftigt ylletyg. Detta plagg, som påtagligen täckt både bröstet och ryggen, har varit tudeladt vid eller på framsidan om axlarna och

antagligen utan ärmar. Bröst- och ryggstycket har fästs ihop med i brons gjutna aflånga kupiga spännen, ett på hvardera axeln eller på axelns framsida. Både bröst- och ryggstycket var (åtminstone vid axlarna) vanligtvis försedt med kantband, som var fastsydt och stacks söljans ten i regeln igenom vid sömmen. Kantbanden voro antingen flätade eller voro de väfda med brickor.

Linnet var af tvåskaftig ylletyg. Kring halsen var det rynkadt och fälladt så, att kanten inviken tredubbel fastsyddes, vanligtvis med tvinnad tråd. Fällan var ungefär 4—8 mm. bred och tyckes ett fint snöre ibland hafva varit insatt till fyllnad. Någon skild halslinning fanns ej, endast en fäll. Under hakan hade linnet en spricka, hvars kanter voro fällade på samma sätt som halsfällan. Linnet knäpptes vid hakan ihop med ett spänne på så sätt, att söljans ten stacks igenom linningens båda kanter. Spännet var af silfver, rundt och vanligtvis litet kupigt utåt.

Förklädet var af ylle, men tyget tunnare än kjorteln; nedre delen var försedd med prydnader af messingstråd, tagel och garn.

Till bröstsmuckena hörde en örslef af brons, knif med slida, ibland elddon och särskilda hängsmucken. Nämda föremål voro vanligtvis medels särskilda korta kedjor fästade vid de egentliga bröstkedjorna.

Skorna voro kanske gjorda af en läderbit så, att denna var ihopsydd ofvanför fotbladet och vid hälen. Vid hälen fanns en läderlänk, i hvilken remmarne eller banden voro fästade.

II. En forn-karelsk mansdräkt.

Kilmössa med spetsig kulle.

Blusen var af till vadmal valkadt ylleyg, till färgen antagligen brunt eller blått. Den var utan öppning framtill.

Skjortan var gjord af tvåskaftigt ylleyg, tygets både ränning och inslag af oblandad fårull. Den hade en spricka framtill och knäptes fast under hakan med ett spänne. För spännets ten fanns åtminstone ibland vid linningen af någotslags snöre gjorda öglor, stundom åter torde spännets ten ha stuckits igenom tyget. Skjortspännet var jämförelsevis litet och vanligen i form af en ring.

Benkläderna voro tätt åtsittande eller med band fastsurrade kring benen.

Halsbandet. Stommen utgjordes af en näfverremsa, insydd i tvåskaftigt linnetyg. De på bandet tätt fastsydda små silfverlamellerna voro ganska tunna, undertill litet kupiga och för det mesta tunnt förgyllda.

Bältet var af läder, prydt med järn- eller messingsbeslag. Bältets söljor voro antingen smidda af järn eller gjutna i messing eller brons. De af messing gjorda söljorna voro oftast försedda med ornamenten och en särskild pinne för tenen; i järnsöljorna var tenen liksom bältet alltid fäst vid själfva ringen. Vid bältet hängde mångahanda ting, knifvar, svärd, pungar för elddon o. a., eldstål, nångång en kam, brynsten o. s. v. De hafva synbarligen hängt i läderremmar eller band, icke direkt vid bältet, utan vid någon ring eller remdelare, som åter i sin tur medels en eller flere remmar varit fäst vid bältet.

Skodonen liknade de i Kaukola begagnade stöflarna.

Se VII.

III. Kvinnodräkt från Ingermanland (Duderhof).

Hufvudbonaden (säppälj) för flickor liknade en krans, som på midten var prydd med en rad tennknappar, på ömse sidor om denna pärlränder och ytterst vid kanterna kattguld. Den sattes på vid hårfästet och fästades fast i nacken.

Kjolens korta hängslar, liksom uppslagen framtill och en kil midt på ryggen, voro prydda med utsömnader. Bålen eller den öfriga delen af kjolen var lång och fällen kantad med ett snöre.

Lintyget hade under hakan en utsydd bröstlapp, utsydda axellappar och i ärmmyningarna brokiga bandrosor; nedre delen var af gröfre lärft, såsom i forna tider i allmänhet i Finland.

Förklädet var af hvitt linnelärft med en bred utsydd bård och brokiga ullgarnfransar nedtill,

Snörkängorna (Kotti) voro vid mynningen och bakom hälen prydda med gult eller rödt läder; klackarna voro beslagna med grofva spikar.

IV. Äyrämö-kvinnodräkt (Mohla).

Säppäli, ogift kvinnas hufvudbonad, bars kring det uppsatta håret på hjessan och nedhänge från säppäli längs ryggen tvänne långa band af rödt kläde. I den till Äyrämödräkten hörande säppälin var det röda klädet i allmänhet bredare, men tennbrickarna däremot i proportion mindre, än i andra hufvudbonader med detta namn.

Huntu, gifta kvinnors hufvudbonad, förfärdigades af fint linnelärft och rynkades i hop i små veck. Denna bars fäst i håret framtill af till lutherska trosbekännelsen hörande gifta kvinnor.

Kostuli var ett hvitt kvinnoöfverplagg af lärft, som begagnades om sommaren. Kragen och bröstbårderna voro utsydda.

Lintyget (rekkopaita). Bröstlappen förfärdigas på följande sätt: ena ändan eller hälften af ett lärftstycke rynkas i små veck, hvilka med sytråd dragas i hop så hårdt som möjligt. Denna lapp sys fast i lintygets öfverdel så, att den rynkade ändan kommer att vara öfverst under hakan och den motsatta faller öfver bröstet ned till lintygets underdel. Den tjocka rynkade delen (och ännu litet till) öfvertäckes med utsömnader af gult, rött eller brokigt garn. Sålunda förfärdigas »rekko», som är bredare nertill och till formen ett trapezium. Lintygets linning en särskildt utsydd linnebit. I dessa lintyg är öppningen alltid på venstra sidan, och öfverdelen af finare tyg än underdelen. Linningen fastsättes med ett spänne.

Kjolen (körtti) af rött kläde, begagnas i regeln om sommaren; är försedd med hängslar och fällgarnering af gult kläde.

Spetsförklädet (kokonyytinki-esiliina). Spetsarna knyppades af ofärgad tråd; endast små våg-ornament o. a. äro stundom röda eller blåa. — Äfven begagnades vintertid ett förkläde, vid hvars tvärrandiga öfverstycke var fastsydd ett bredt (vanligen guldglänsande) band och såsom en fortsättning af detta, först en insats af klarrött kläde och sedan en helt och hållet i figurer öfversydd lärftbit. I dennas nedra kant äro fransarna fastsydda och sömmen täckes åter med ett guldglänsande band.

Kängorna voro högklackade och slutna framtill. Egentligen voro här i äldre tider låga skor i bruk, men under en kort tid, medan den gamla dräkten ännu begagnades, nyttjades äfven skodon af detta slag.

V. Kvinnodräkt från Björkö.

Säppäl, ogift kvinnas hufvudbindel, af rött kläde med vidfästa tennpikar. Den påsattes vid hårfästet och bands fast i nacken. Därifrån hängde »palmikko» (en mycket lång,

mot midten afsmalnande röd klädesremsa), hvars breda ändor hängde långt ned på ryggen.

Huntu eller den gifta kvinnans hufvudbonad bestod af ett hvitt fyrkantigt linnetyg, som täckte hjessan. Den vec-kades i hop och bands fast i nacken. — Ett mössband (yksipuoliset palmikonnenät) bands kring hufvudet på huntu. Det var förfärdigadt af rödt kläde, utsydt i ändorna och kantadt med sidenband. — Ett annat mössband (kaksipuoliset palmikot), liksom föregående af rödt med siden kantadt kläde, hängde ned i nacken.

Kvinnotröja af lärft, med den uppstående kragen och bröstbårderna rikt utsydda.

Lintygsöfverdel; den uppstående kragen och den nästan hela bröstet täckande brickan äro utsydda hufvudsakligast med rödt ullgarn; kragen slutes upptill med fina snören, nedtill med brisk. Ärmmyningarna, hvilka äfven äro utsydda med ullgarn, slutas med vid trådlänkar fästade snören. (Förfärdigas på samma sätt som Äyrämö-lintyget).

Kjol (hurstut) af brokigt, rutigt ylletyg, något så när af samma utseende som en skotsk schawl; den tvårandiga, mångfärgade fällbården är nära 20 cm. bred; nederst ett rödt flätadt kantband.

Förkläde, tvårandigt genom påsydda band, tyginsatser samt spetsar. Förklädet är kantadt med garnfransar.

Skor hvilkas öfverläder är naggadt i öfre kanten. Läderbanden trädas genom tätt skurna hål i lädrets öfra kant kring foten.

VI. Kvinnodräkt från Jääskis.

Pinteli, ogift kvinnas hufvudbonad, är ett tumsbredt långt, svart sidenband, som sattes på det fritt hängande håret så, att bandets midt omslöt hufvudet och de långa ändorna hängde på ryggen.

Huntu, gift kvinnas hufvudbonad, är en stor, vit, fyrkantig duk, som fästades på »sykeröt» (snodd hårklädsel); sykeröts röda flätband hängde under huntu'n ned på axlarna.

Sykeröt begagnades äfven af flickor, sedan de blifvit admitterade. De satte på sig sykeröt, som liknade lokor (till tecken att de voro giftasvuxna), då de gingo till kyrkan. Sykeröt satt ej löst förut, utan insnoddes framhufvudets hår på båda sidor med band så hårdt som möjligt och bildades sålunda dessa lokor eller sykeröt på hufvudet. Vid bröllopet sattes huntun på sykeröt och den unga hustruns hår (utom det, som blifvit insnodt) klipptes alldeles kort.

Linnetröja (Kostelj) af fyrskäftigt tyg, kort, med rödrandig krage. Framtill öglor för brisken.

Tankki, kvinnolifstycke af svart eller blått vadmal; baktill ett skörte med tre inskärningar; fastknäpptes framtill med hakar.

Kjol af svart eller blått vadmal med en bård af rödt kläde i fällen.

Förkläde, väfdt, med röda ränder på hvitt botten och fransar nertill. Äfven begagnades spetsförkläden.

Skor af samma slag som remkängorna i Björkö.

VII. Mansdräkt från Kaukola.

Mössa af blått kläde med skärm.

Mansrock (viitta) af brunt vadmal. Rygg- och båda framstycken äro af ett stycke, sammansydda från armgropen till »rohkamot» (vid hvardera höften fastsydd gul eller röd läderbit), hvilka äro prydda med små garntofsar. Från rohkamot neråt är rocken klufven på båda sidor och har vid öppningen både i rygg- och framstycket fästs en kilformig tygbit liksom för att täcka springan. Äfven vid det ena framstyckets framkant är fastsydd en tygkil från fällen till midjan. Den uppstående kragen är helt och hållet kantad med läder och på samma sätt ärmmyningarna. Fickorna

äro prydda med läder och gargarnityr. För öfrigt är rocken kantad med rödt garnsnöre och knäppes fast med ett par hakar.

Tankki, mansväst af svart vadmal. Ryggstycket går i en fortsättning öfver axlarna och bildar framtill de båda framstyckena. Mellan dessa och ryggstycket är en tygkil insydd från midjan till nedra kanten. Fickorna äro, liksom halslinningen, rundt ikring kantade med sämsk. För öfrigt är västen kantad med rödt garnsnöre och knäppes fast med ett par hakar.

Skjortan är af linnelärft med bred krage. Öppningen under hakan knäppes fast med ett silfverspänne.

Stöflar (upokkaat) af tre hvita läderbitar, af hvilka sulan räcker öfver tårna och hälen, den andra täcker fotbladet och den tredje utgör stöfvelns skaft. Skaftet är hak-till klufvet ända till hälen, viras kring byxbenet och till-snöres med läderband.

VIII. Bruddräkt från Houtskär.

Flickorna gingo nästan alltid barhufvade, med håret uppstruket och flätadt samt flätorna hoprullade i nacken. Dessa »omgåfvos här med ett band (perlbandet) af öfverst svart och på sidorna rödt vadmal, prydt på det svarta med små svarta perlor och på de röda ändarne med små gröna och större hvita pärlor.» I nacken hängde några brokiga sidenband. Ofvanför hårfästet nyttjades tre smala band (rödt, svart och igen rödt), och bakom dem ett bredt brokigt sidenband.

Gifta kvinnor nyttjade en hufvudbonad af hvitt linne-lärft, till hvars fastfästande och stödande begagnades med linne öfverklädd järntråd eller en träbåge, som fästades bakpå hufvudet och flätades in i håret. Härpå sattes den s. k. »hatten» af fint, hvitt linnetyg, framtill med en ganska bred spetsrand. Denna hatt täckte hufvudet och ofvanpå den nyttjades en liten hvit duk, som knöts fast i nacken och

var utsydd med svart och rödt garn samt i hvarje hörn försedd med en liten svart tofs. Den veks så, att det utsydda hörnet kom att hänga ned öfver den nyssnämnda bågen.

Tröja (brútröja) af grönt vadmal, kantad med gult sidenband; nyttjades ofvanpå skintröjau;

Skintröja (fårskinnströja) af mycket långhårigt hvitt fårskinn.

Lintyg (lifsärk) utan krage; sprickan knäpptes fast med hakar.

Öfverdel (yvidel) af fint lintyg.

Kjol (brütjöl) af röd vadmal.

Brudkrage (brú-kraga) med kantspets och insats.

Brudförkläde (brú-förkle) med kantspets och insats.

Brudbälte (brú-bält) af rödt kläde, nästan helt och hållet betäckt med stora silfverspännen; härvid hängde ked med hängen.

Hvardagsdrägt: lintyg som ofvan. — Öfverdel likaså. — Tröja af svart kläde. Vintertid nyttjades under tröjan en långhårig fårskinnspels. — Kjolen var halfülle (ull- och lintrådarna voro tvinnade tillsammans), veckad med ett brokigt, flätadt, i blått skiftande snöre i fällen. Vadmalskjolar begagnades äfven. — Förklädet, väfdt, nedtill prickigt, tvärandigt. — Ofvanpå klädeströjan begagnades 2 eller 3 st. sidendukar, hvilka fästes på med tre spännen.

Skoar, spetsiga, tandade i kanten, med höga klackar och snörband.

IX. Kvinnodräkt från Tenala.

Styckemössa och stycke. Stommen förfärdigades af papp sålunda, att i dess främre del blir en djup, hjärtformig inskränning; baktill är den veckad. Mössan beklädes med siden utsydd med silke eller metalltråd. I nacken är en två tum bred rosett af sidenband. — Stycket förfärdigas af utsydd flor eller spets. — Styckemössan sättes på hufvudet på

följande sätt: håret flätas till en hård knut bakpå hufvudet och binds der omkring den s. k. bindeln, som utgöres antingen af en röd klädesremsa med bandändor eller af ett väfdt hvitt band (liknande ett strumpeband). Härpå fästes stycket med nålar sålunda, att dess inböjda sida blir vid härfästet och själfva stycket går öfver tinningarna bakpå hufvudet. På stycket sättes mössan.

Tröja, kort, med öppning under hakan, af samma slags tyg som kjolen. Ryggstycket är af två bitar, hvilka tillsammans med sidstyckena från midjan neråt bilda djupa veck eller skörten; baktill i stället för knappar två tygrosetter.

Lintyg med bred, nedviken spetskantad krage, försedd med knytband. Axellapparna och ärmmyningarna äro tandade och utsyddade med vit tråd.

Kjol af bredrandigt, blått och rödt bomullstyg; i fällen ett tvinnadt snöre af samma färger.

Förkläde af hvitt linnelärft.

Löstaska af rödt siden, stor, med smal öppning; bands fast vid midjan delvis instucken under förklädet.

Halsprydnad af silfver, bestående af kedar, skifvor och hängen.

Skor, spetsiga, med stålspännen och smala klackar.

X. Mansdräkt från Tenala.

Filthatt, svart, hög, med ett svart band med spänne; i brättet framtill är fastsydd en läderbit.

Rock af brungrå vadmal, med korta skört; kragen bred, nedvikt; framtill vadmalsknappar, knapphål och fickor på båda sidor; skörten äro framrill bågformigt inskurna.

Väst af rödrandigt, blått halfylle med knappar af samma tyg; ryggstycket är hopsydt af två delar, men äro sömmarna på båda sidor om hvardera öppna från midjan neråt; båda framstyckena äro försedda med fickor. Den uppstående kragen är ungefär två tum hög.

Skjorta af linne; kragen bred med knytband. Ärmarna äro utan linningar.

Knäbyxor af sämsk. Den smala luckan knäpptes fast vid tvänne sämskknappar i byxlinningen. På båda sidor om luckan är en ficka genast under byxlinningen, som baktill är öppen och snöres i hop med ett band. Byxmynningarna äro försedd med tre par sämskknappar och messingsspännen.

Halsduk: ett trekantigt linnetyg, som bands omkring skjortkragen.

Skor med breda spetsar, knäppas fast med stålspännen.

XI. Kvinnodräkt från Säkylä.

Timppi, ett sidenband, som ogifta kvinnor hade på hufvudet kring flätan. Gifta kvinnor begagnade styckemössa.

Lifstycke af rödt, randigt ylletyg; framtill två messingsknappar samt tvätungadt skört bakom.

Lintyg med vid halsöppning utan spricka; uppstående krage med fransar; ärmarna veckade och med bred linning.

Kjol af ylle med hvita och gröna ränder på rödt botten.

Förkläde, hvitt med blåa ränder.

Löstaska af brokiga tyglappar, bands fast vid midjan delvis instuckt under förklädet.

Skor, låga, slutna, med breda spetsar och låga klackar.

XII. Mansdräkt från Säkylä.

Mössa med skärm, grant stickad af ullgarn och med tofs; antagligen ej alltför länge sedan i bruk.

Väst af rödbottnigt randigt ylletyg, med hög ståndkrage. Ryggstycket, som är sydt af två bitar, smalnar af

mot midjan. I båda framstycken är en med klaff försedd ficka och en rad små messingsknappar.

Skjorta. Både rygg- och framstycket äro gjorda af ett stycke. Ärmarna af en bit, veckade vid axlarna och mynningarna, knäppas med dubbelknappar. Axellapparna försedda med breda hålsömnader. Den höga kragen knäppes med en liten brisk.

Knäbyxor af sämsk med bred lucka; på sidorna tre messingsknappar, vid hvilka luckan knäppes fast. I linningen baktill en spricka, som snöres ihop med ett band. Byxmynningarna äro försedda hvardera med fem messingsknappar och silfverspänne.

Halsduk, lång, stickad af brokigt ullgarn; fästes med en brisk och begagnades såväl vinter som sommar.

Elgskinnsbälte, bredt, med slida och knif och bakom dessa tobakspung med krats.

Skor med spännen, spetsiga.

XIII. Kvinnodräkt från Asikkala.

Tano, kvinnohufvudbonad. En liten, rund, röd kulle, på hvilken är fästad en ännu mindre kulle af hvitt lärft, med en bred hvit spets; från den sistnämnda nedhänga två breda sidenband. Tano kallas egentligen den breda spetsen, hvilken, sedan den blifvit tvättad och blekt, fuktades med vatten och gneds med en sked af enträd, tills den blef torr, slät och styf.

Tröja, svart, kort, med öppet bröst. Ryggstycket är af ett stycke och slutar med ett alldeles kort skört, som är bredare nertill och med sju tygknappar i en rad vid midjan.

Lintyg med vid halsöppning och broderad uppstående krage! De smala ärmlinningarna äro utsydda med hvit tråd och knäppas fast med dubbelknappar eller knytnas med band.

Kjol af bredrandigt ylletyg; linningen af lärft.

Förkläde, prickigt med blåa ränder på hvitt botten.

Löstaska med bred mynning, prydd med lappar; bands vid midjan.

Tofflor, låga, med bred spets; fastsnördes framtill.

XIV. Mansdräkt från Asikkala.

Lädermössa med stor skärm.

Tröja af rödbottnigt, långrandigt ylletyg, med hög ståndkrage; ryggstycket är af två delar, hvilka äro samman-syddas endast från nacken till midjan. Båda framstycken äro försedda med tygknappar, knapphål och en ficka med klaff; baktill två knappar vid midjan.

Väst af blå- och grönrandigt bomullstyg, med hög ståndkrage, två sidofickor och en knapprad.

Skjorta. Såväl den höga uppstående kragen som sprickan och ärmmyningarna äro utsydda med röd tråd. Både sprickan och de smala ärmlinningarna knäppas med dubbelknappar.

Knäbyxor af sämsk. Den smala luckan knäppes fast vid linningen med två sämskknappar; linningen fastknäppes framtill med två knappar och snöres ihop baktill med ett snörband; i linningen på högra sidan en liten ficka. Byxmyningarna äro stickade i fasoner och knäppas fast med silfverspännen och fyra sämskknappar.

Skor, slutna, låga.

XV. Kvinnodräkt från Lappfjärd.

Såsom hufvudbonad begagnades sidenduk eller styckemössa.

Lifstycke (lifstytje) af rödbottnigt, randigt ylletyg; framtill två messingsknappar och ett tvätungadt skört bakom.

Lintyg (flecksärk) af hvit schirting, utan spricka, liknande en öfverdel. Axellapparna äro prydda med röda utsömnader och spetsar samt ärmmyningarna med röda utsömnader.

Kjol (tjousla) ylle, rödbottnig, flamrandig.

Förkläde (fyrkle) af grönt siden med röda band.

Sidenduk (halsduk) nyttjades på axlarna.

Löstaska (lösficka) med bred mynning, af brokiga tyglappar, bands fast med ett band kring midjan.

Halfkängor, höga, med låga klackar och snörband vid vristen.

XVI. Mansdräkt från Lappfjärd.

Mössa (brügumslufva) af svart kläde, med stor skärm.

Tröja (karatröiju) af svart vadmal, med bred krage, räcker endast till midjan. Ryggstycket af två delar, smalnar af till midjan. Framtill på båda sidor en rad blanka messingsknappar och ficka med klaff.

Väst (lifstytje), rödbottnig med brokiga ränder. Nedvikt, smal krage. Båda framstycken försedda med ficka; endast en rad spegelknappar.

Skjorta (pojkskjort) af lärft, med en med hvit tråd utsydd spricka; ärmlinningarna och den breda kragen äfvensom axellapparna prydda med hålsöm, de förra äfven med smal kantspets.

Byxor (smallúkabyxor), långa, af svart vadmal. Den smala luckan fastknäppes vid linningen med två knappar. Fickorna med hörnklaffar.

Halsduk (halskle) af brokigt siden, knytes omkring skjortkragen så, att de långa ändorna bli hängande.

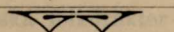
Söljebälte (storspennabälte); på ett ungefär 1,5 tum bredt läderbälte har trädts 10 å 12 stora messingsöljor med vidhängande messingshjärtan.

Pjäxor (pauluskova) med låga skaft, snurras fast med band kring smalbenet.

Förteckning öfver färgbilderna.

- I. Forn-karelsk kvinnodräkt.
- II. „ „ mansdräkt.
- III. Kvinnodräkt från Ingermanland.
- IV. Åyrämö-kvinnodräkt.
- V. Kvinnodräkt från Björkö.
- VI. „ „ Jääskis.
- VII. Mansdräkt „ Kaukola.
- VIII. Bruddräkt „ Houtskär.
- IX. Kvinnodräkt „ Tenala.
- X. Mansdräkt „ „
- XI. Kvinnodräkt „ Säkylä.
- XII. Mansdräkt „ „
- XIII. Kvinnodräkt „ Asikkala.
- XIV. Mansdräkt „ „
- XV. Kvinnodräkt „ Lappfjärd.
- XVI. Mansdräkt „ „

Lintyg (fläckstrik) af hvit schirting utan spricka. Liknande en öfverdel. Axellapparna äro prydda med röda utskänningar och spetsar samt armutrymningarna med röda utskänningar.

Kjol (Jousia) ylle, rödbottnig, samrandig.

Förkläde (fyrtle) af grönt siden med röda band

Förtäckning öfver ärbilbens

Löstaske (fläck) med bred utskänning af brokiga tyg

I. Förtäckning öfver ärbilbens
II. Halvängor (fläck) med bred utskänning af brokiga tyg
III. Kinnodräkt från Lagermansland.
IV. Ärmö Kinnodräkt.

V. Kinnodräkt från Björkö.

XVI. Mansdräkt

VII. Mansdräkt
VIII. Bröddräkt (fläck) med bred utskänning af brokiga tyg

IX. Kinnodräkt från Lagermansland.

X. Mansdräkt

XI. Kinnodräkt från Lagermansland.

XII. Mansdräkt

XIII. Kinnodräkt från Lagermansland.

XIV. Mansdräkt

XV. Kinnodräkt från Lagermansland.

XVI. Mansdräkt

XVII. Kinnodräkt från Lagermansland.

Skjorta (pojkskjorta) af hvit tråd med spricka; kragen afväsad och bred med röda utskänningar; bröstet prydd med röda utskänningar.

Byxor (smällökabyxor) långa, af svart vadmal. Den snåla luckan fastknäppt. Hängningen med två knappar. Fickorna med hörnklaffar.

Haladuk (halsduk) af brokigt siden, knytes omkring skjortkragen så, att de långa ändorna bli hängande.

Söljebälte (storspennabälte); på sitt ursprung 1, tum bredt läderhülle har trädts 10 a 12 stora messingslådor med vidhängande messingshjärtan.

Pjäxor (pauluskova) med låga skaff, snurras fast med band kring midjan.

Выдано
из Запасных
фондов БАН

Det sistförflutna seklet var hos oss, liksom i många andra länder, den nationella väckelsens tid. Man begynte egna ett mera ingående studium åt folkets både andliga och materiella lif och hopsamlade för detta ändamål allt sådant som tycktes vara karakteristiskt för vår folkegendomlighet. Vid detta arbete fästes uppmärksamheten redan tidigt äfven vid folkdräkterna. Redan på 1840-talet, då Z. Topelius m. fl. skriftställare jämte våra dåvarande främsta målare utgafvo det första hela vårt land omfattande planschverket „Finland framställd i teckningar“, blefvo jämte landskapen och byggnaderna stundom äfven folk i sina egendomliga dräkter afbildade. I nämnda verk voro dräkterna visserligen helt och hållet en bisak. Men under de resor, konstnärerna för ändamålet gjorde, tyckes några af dem hafva fäst en särskild uppmärksamhet vid dessa och torde redan då åtskilliga för vårt folk egendomliga dräkter och typer hafva blifvit med pensel och färg fästade både vid papper och duk. Litet senare, på 1850-talet, begynte utkomma ett med kolorerade illustrationer försedt arbete om finska folkdräkter, men det stannade vid första häftet, likasom det på 1860-talet startade till formatet större planschverket, hvars enda utkomna häfte innehållr efter R. W. Ekmans taflor litograferade tavastländska folkdräkter och -typer. Härmed afstannade publikationen af finska folkdräkter för en lång tid framåt.

Sedan studentafdelningarna på 1870-talet grundlagt det etnografiska museet, dit hopsamlat äfven folkdräkter från alla delar af vårt land och Finska handarbetets vänner i slutet af samma årtionde begynt sin verksamhet, började man få se här och der i vårt land kvinlig ungdom från bildade hem sommartiden begagna inhemska folkdräkter äfven på orter, der folket redan långt förut hunnit aflägga desamma.

För att befrämja denna folkeliga rörelse och sprida den till så vidsträckta kretsar som möjligt utgaf redaktionen för tidskrif-

ten „Koti ja yhteiskunta“ på 1890-talet i färgtryck 8 särskilda kvinliga folkdräkter med tillhörande förklaringar och distribuerade dem såsom gratisbilagor åt tidskriftens prenumeranter.

Då nämnda upplaga åtminstone delvis redan är slutsåld och intresset för folkdräkternas återupptagande synbarligen är i stigande, i Helsingfors främst af den anledning, att den bildade ungdomen begynt upptaga inhemska folkdanser och -lekar på programmet för sina samkväm, torde en ny tillökad upplaga af nämnda publikation vara af behovet påkallad.

I denna tillökade upplaga, som nu utgår äfven med svensk text, har intagits förutom de 8 kvinnodräkter, som redaktionen för „Koti ja yhteiskunta“ publicerat och till hvilka de förut bristande skodonen tillagts, tvänne kvinnodrägter (Tenala och Asikkala) och sex mansdräkter (fornkarelsk, Kankola, Tenala, Säkylä, Asikkala och Lappfjärd). Beträffande de fornkarelska dräkterna bör antecknas, att jag sökt rekonstruera dem efter de klädnadsrester, som funnits i grafvar från hednatidens sista skifte i Kaukola, Räisälä och Kexholms socknar. Då dessa klädnadsrester ej kunnat gifva stoff till en allsidig rekonstruktion, hafva dessa dräkter ej kunnat framställas så exacta som de andra, hvilka tecknats efter fullständigt bibehållna dräkter. — De afbildade dräkterna finnes alla i Statens etnografiska museum de fornkarelska äro dock Viborgska studentafdelningens egendom.

Dräktbeskrifningarna hafva uppgjorts af biträdande amanuensen vid etnografiska museet, fröken Ebba Weilin, med ledning af museets beskrivande kataloger. Med afseende å dem har mig ålegat endast granskarens värf.

Vid utgifvandet af detta häfte har afseende fästats endast vid det praktiska behovet, det har således ej något vare sig vetenskapligt eller konstnärligt syfte. I detta sammanhang torde dock kunna nämnas, att förarbeten redan påbörjats för utgifvandet i vetenskapligt syfte af ett planschverk omfattande så vidt möjligt alla numera kända finska folkdräkter. Åtskilliga år torde dock förgå, innan arbetet hinner i sin helhet publiceras.

Theodor Schvindt.

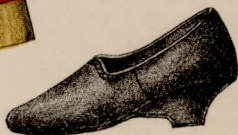

1

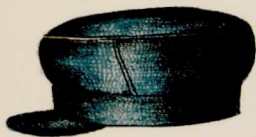

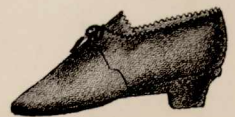
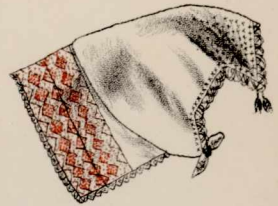

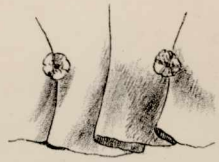
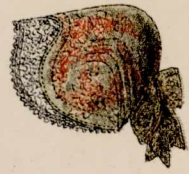

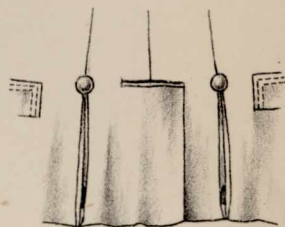

7

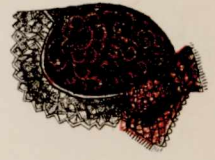

11

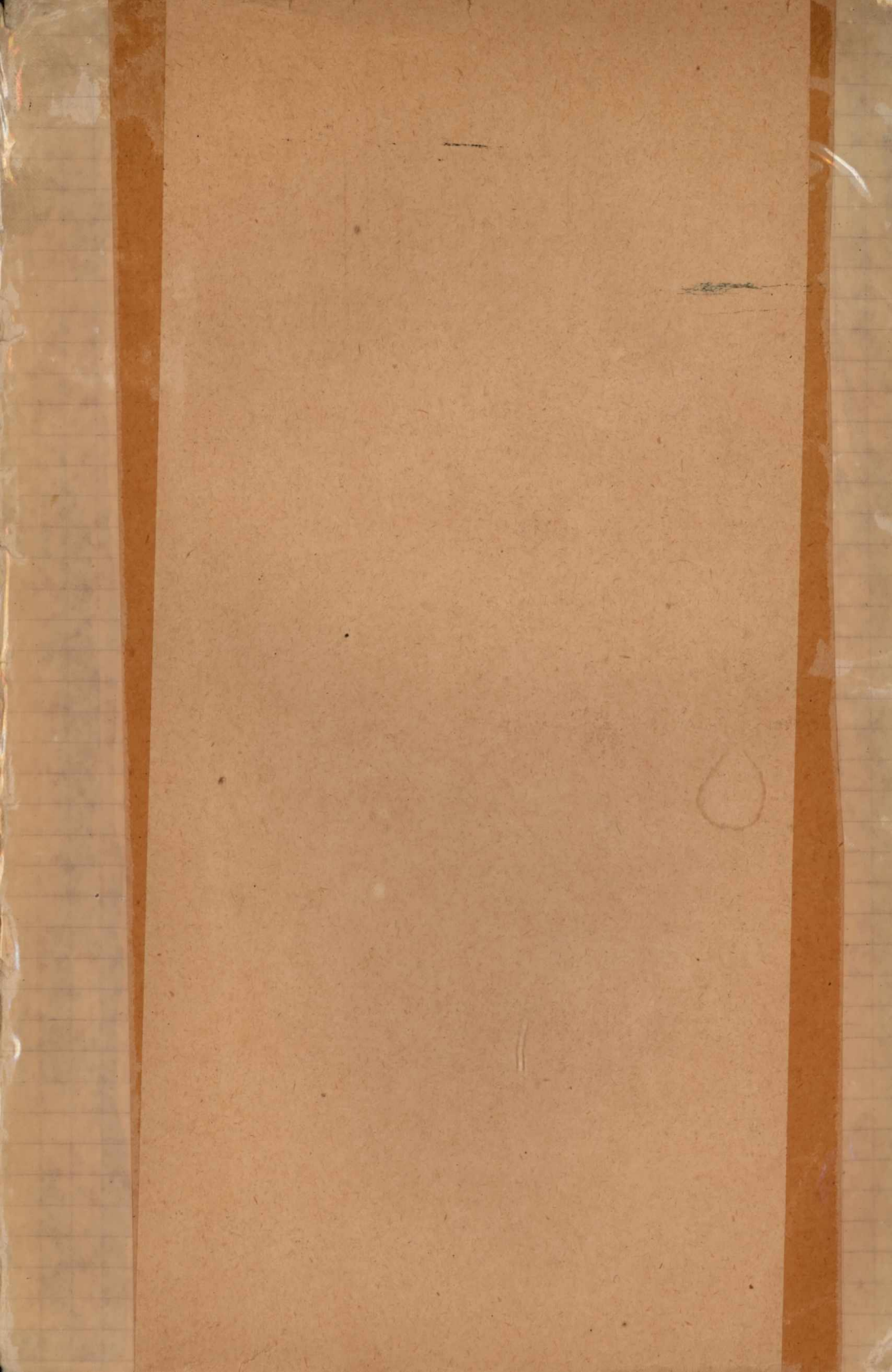

RAUMO Spetsar,

knypplade af lingarn,
af samma bredd som bilderna
här utvisa, samt flera andra mön-
ster erhållas i

Finska Industri - Magasinet i Helsingfors.

Spetsknypplandet är ett art från klostertiderna. Eget nog blef ej Nådendal, där den heliga Birgittas kloster fanns, den finska spetsens hemstad, utan Raumo. På 1800-talet hade spetsknypplingen där sin blomstringstid. Då kunde nästan alla de allra vackraste spetsar af finaste slag, hvilka i ryktbarhet täflade med de världsberömda „brysselspetsarna“, knypplas.

På den tiden förtjänade Raumo nätta summor. På 1850-talet lämnades denna syssla helt och hållet åt kvinnorna. Under nöd-åren 1866-68 började handeln gå sämre och slutligen upphörde föräldrarna att lära sin konst åt barnen, och därför kunna endast ett fåtal numera förfärdiga Raumospetsar. — Snart randades dock bättre tider.

Spetsknypplarna i Raumo erhöilo vid den år 1876 i Helsingfors hållna Finska Handarbetsutställningen flera medaljer och penninggeåfvor för sina utställda spetsar, hvilka väckte uppseende äfven utomlands.

De flesta mönster äro så breda och slingriga, att till dem behöfvas flere hundra knyppelpinnar och så fin tråd, att det är ytterst svårt att få en sådan.

För att den urgamla knyppelkonsten ej måtte dö bort med sina äldriga utöfvare, hafva några för saken intresserade Raumboor vidtagit åtgärder för dess bibehållande. Denna konst förtjänar också ett bättre öde, än att falla i glömskans graf, ty spetsarnas vackra mönster förtälja om ett klassiskt tidehvarf, då hemsöjden ansågs för en dygd och dess idkande var en prydnad för kvinnan och stolthet för hemmet.

Finska Industri-Magasinet

i Helsingfors

gifver här en liten vägledning för dem, hvilka ämna beställa åt sig

Nationaldräkter.

Både etnografiskt stiltrogna „Aino“ och „Jääski“ benämnda och fritt hopsatta nationaldräkter för kvinnor finnas alltid på lager och förfärdigas äfven på beställning.

Dräkter och tillbehör till dem finnas till olika priser och framlägga vi här såsom vägledning vid beställningar några priser för de mest efterfrågade slagen.

Nationaldräkt, „Aino“ (Obs! Nationaldräkt N:o 1).

(Numrorna hänvisa till det af Dr: Schwindt utgifna häftet „**Finska Nationaldräkter**“).

Till denna höra en vit tröja, en ylle axelkjortel, ett grannt förkläde, ett utsmyckadt hårband, ett halssmycke af metall med kedja, en läderpung och en liten puukko. Metallbälten kunna äfven erhållas mot en skild afgift (10 — 12 — 18 mk.).

Finare hopsättning och tillbehör (yllekjortel) c:a	75	mk.
Medelfin	55	”
Billigare (bomullskjortel)	40	”

Axelkjortel till en Ainodräkt.

Fin, ylle, med en bred bård i fällen	40	mk.
” ” ” ” smal ” ” ”	35	”
Medelfin ” ” ” ” ” ” ”	30	”
Bomullskläde ” bred ” ” ”	20	”
” ” smal ” ” ”	16	”

Vid beställning bör kroppens längd från axeln ned till foten uppgifvas och om man önskar en vit, en ljusblå eller en körsbärsröd kjortel.

Tröjor.

Af vit „Ainolärf“ med utsyddade kanter	4:—
” ” bomullslärf ” ” ”	3: 50
” ” ylle-cachemir ” ” ”	6:— 8: 50
” ” ” -batist ” ” ”	7:— 10:—

Förkläden.

Ylle, till en „Ainodräkt“	6: 50	4: 50
” konstväfnad	5:—	3: 50
Bomull, finare	3: 75	2:—
” enklare	1: 75	1:—

Olika tygtillbehör.

Kjorteltyg, af fin ull	130	cm bredt 5: 50	metern.
" (och förklädstyg) af gröfre ull	65	" " 2: —	"
" mjuk, tjock bomullssatin, ljusblå	70	" " 1: 05	"
" " " " körsbärsröd	70	" " 1: 10	"
" satin, (blå, ljusblå m. m. med hvita eller röda ränder)	70	" " 1: 10	"
Svart väst- och kjorteltyg (till dräkterna N:ris 3 och 6 fint ylle . . . . .)	120	" " 5: 50	"
Af gröfre ull	65	" " 2: —	"
Yllesars, rödgul-randiga (till dräkterna N:ris 11, 12, 13, 14, 15, 16)	100	" " 3: 50	"
Tröjtyg, mjuk piké, olika mönster . . .	70	" " —: 85	"
" extrafint " randigt	60	" " 1: 10	"
" "Ainolärft", fint	92	" " —: 95	"
" Madapollam, "	90	" " —: 90	"
Vanligt linnelärft, medel fint	70	" " —: 45	"
Garnityrband (bomull) i finska mönster 1—1 1/2	"	" " —: 03	"
" " " " " " 3	"	" " —: 15	"
" " " " " " 5	"	" " —: 30	"
" väfda, en famn långa bitar 2 1/2—4 1/2	"	" " 1: 25—2: 25	st.
Jääskis-tyg, (passande till dräkten N:o 6)	70	" " 1: 20	metern.
Ylletyg till tröjor, cachemir, hvitt l. svart	90	" " 1: 90	"
" " " " " " " finare	90	" " 2: 25	"
" " " " " " " battist	90	" " 2: 25	"
Gult tyg till benkläder, sämskliknande "moleskin" till dräkterna N:ris 10, 12, och 14	70	" " 1: 80	"

Andra tillbehör.

Metallprydnader till en "Ainodräkt" (hufvud- och bröstsmyc- ken samt 1,000 st. spiraler och plåtar till förklädet)	14: 50
15 st. spännen till hårbandet, hvita	1: 50
Bröstsmycken, utan halsspänne, af messing	6: 75
" " " " " " försilvrade	8: 75
Bröstspänne, liknande bilden på bokens framsida, försilvradt	3: 75
" af rent silfver	8: —
Puukko-knif, slida med messingsbeslag, benskäft	5: —
" slida af läder, näfverskaft med beslag	4: 50
" " " " " "	2: —
Pjäxor (till dräkten N:o 12 och 16)	7: —
Flätade läderskor	7: — 6: 50
Pung, större för män	—: 60
" mindre för kvinnor	—: 60

Allt detta erhålles på beställning med hänvisning till föregående förklaring. Om så önskas, sändes äfven tygprover.

**Finska Industri-Magasinet,
Helsingfors.**